

Landschappelijke inpassing
Waliëseweg 3 in Winterswijk

Colofon

Landschappelijke inpassing
Waliëneweg 3 in Winterswijk

Uitgevoerd door: Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: Van Westreenen BV
Contactpersoon: dhr. R. ten Pas

Projectnummer en versie: 776, versie 1.4		Status: definitief
Projectleider: Ing. P. Leemreide	Veldmedewerker(s): Ing. P. Leemreide	Rapportdatum: 10-5-2019
Ligging projectgebied: Waliëneweg 3 in Winterswijk		

Correspondentieadres:
Aladnaweg 18
7122RR Aalten
E: info@natuurbankoverijssel.nl
Tel. 0543-451142 / 0614-435700

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	3
2. Het plangebied	3
2.1 Situering	3
2.2 Beschrijving van het plangebied.....	3
3 Voorgenomen activiteiten.....	5
3.1 Algemeen	5
4. Ruimtelijke kwaliteit.....	5
4.1 Algemeen	5
4.2 Landschap.....	5
5. Erfinpassing en beleid	6
5.1 Algemeen	6
5.2 Wat zegt het beleid?	6
6. Ruimtelijke analyse	7
6.1 Huidige erfbeplanting.....	7
6.2 Ruimtelijke kwaliteit van het huidige bouwblok.....	7
6.3 Draagvlak in de buurt.....	8
7. De visie	9
7.1 Uitgangspunten	9
7.2 Bouwstenen voor het ontwerp	9
7.3 Het ontwerp	10
8. Inrichting en beheer	11
8.1 Inrichtingsmaatregelen	11
8.2 Beheer	13

1. Inleiding

In het kader van een nieuw te bouwen pluimveestal op het adres Waliënseweg 3 in Winterswijk is een visie voor de landschappelijk inpassing van het erf gewenst. Van Westreenen BV heeft Natuurbank Overijssel gevraagd om, in samenspraak met de initiatiefnemer, een visie voor de landschappelijke inpassing van het erf op te stellen.

Naar aanleiding van overleg met de burens is het oorspronkelijke erfinrichtingsplan gewijzigd. Voorliggend plan geeft een visie op de landschappelijke inpassing van het gewijzigde erfinrichtingsplan.

Voorliggend rapport beschrijft het plangebied, de omgeving, de voorgenomen activiteit en presenteert een visie voor landschappelijke inpassing van het nieuwe erf op basis van een ruimtelijke analyse van het plangebied en het omringende landschap. Deze visie richt zich daarbij op het erf (bouwperceel) en niet op het omringende landschap. De visie wordt afgesloten met een concreet hoofdstuk over inrichting en beheer van de aan te leggen erfbepanting.

2. Het plangebied

2.1 Situering

Het plangebied is gelegen op het Waliënseweg 3 in de buurtschap Huppel, gemeente Winterswijk. Op onderstaande kaart wordt de globale ligging van de drie deelgebieden weergegeven.

Globale ligging van het plangebied in de omgeving. De ligging van de afzonderlijke deelgebieden wordt met de cirkel aangeduid (bron kaart: PDOK.nl).

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied bestaat uit een oud agrarisch erf met een boerderij en twee bijgebouwen. Op 50 meter ten noorden van het erf staat een oude stal welke gedekt is met golfplaten. Deze stal wordt omgeven door grasland. Het plangebied grenst aan de westzijde aan een minicamping, gescheiden van het plangebied door een hakhouwingel en grenst aan de oostzijde aan een melkveebedrijf. Op onderstaande luchtfoto wordt het plangebied meer in detail weergegeven.

Detailopname van plangebied (bron luchtfoto: PDOK.nl).

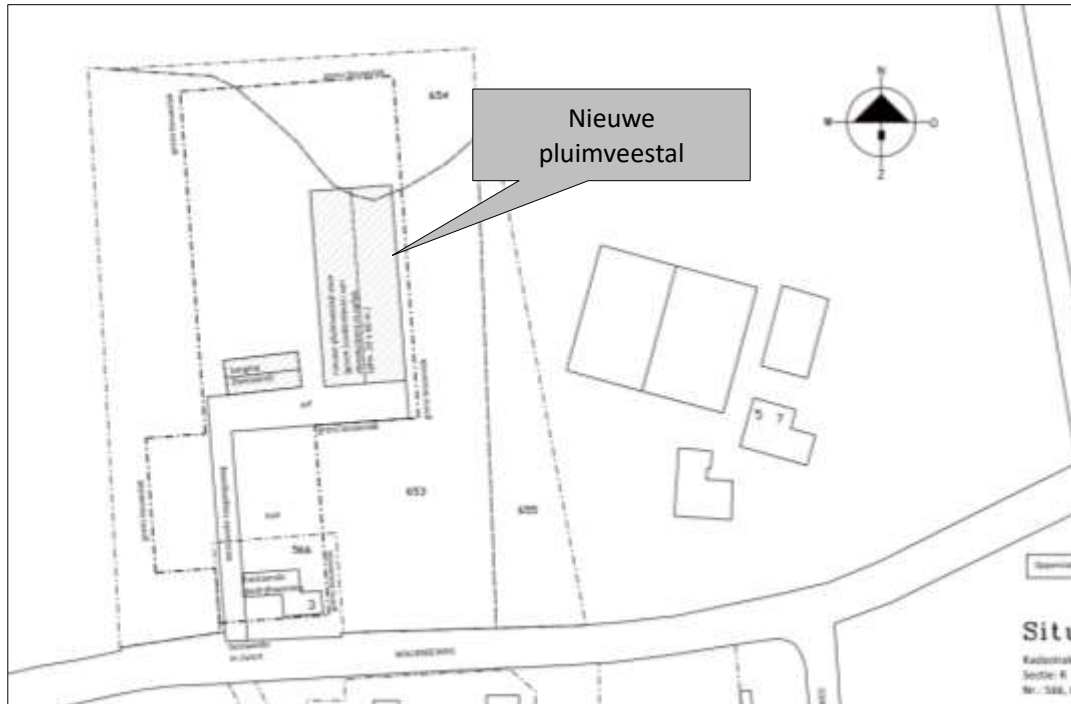

Verbeelding van het plangebied.

3 Voorgenomen activiteiten

3.1 Algemeen

Er zijn concrete plannen om een nieuwe pluimveestal ten oosten van de bestaande schuur te bouwen. De huidige erftoegangsweg blijft behouden. Op onderstaande afbeelding wordt het wenselijke nieuwe eindbeeld van het plangebied weergegeven.

Wenselijk eindbeeld (Bron: Van Westreenen BV).

4. Ruimtelijke kwaliteit

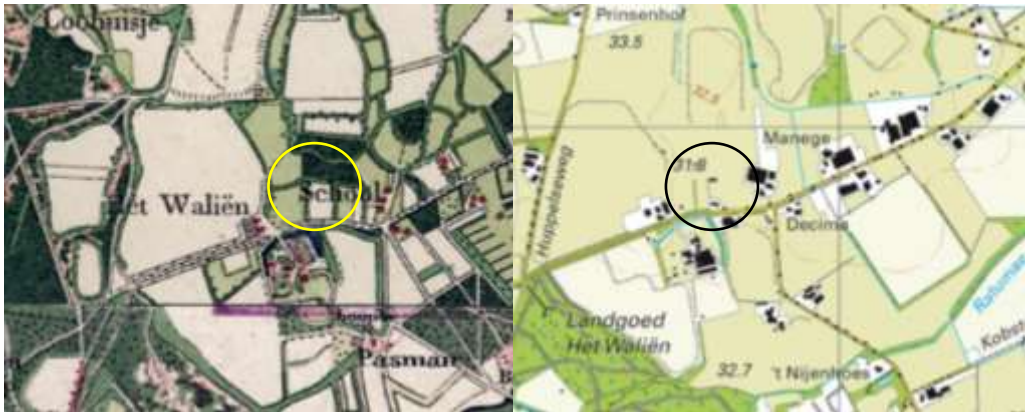
4.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de beschrijving van het landschap rondom het plangebied, streekeigen beplanting en –beplantingsvormen en de ruimtelijke kwaliteit van het nieuwe erf. Dit hoofdstuk levert als het ware de bouwstenen voor het erfinpassingsplan.

4.2 Landschap

Het plangebied ligt in het kampenland. Dat is een oud agrarisch cultuurlandschap dat oorspronkelijk gekenmerkt werd door een kleinschalige, grillige verkaveling waarbij boerderijen verspreid in het landschap liggen. Essen (kampen) en hooilanden wisselen elkaar af en grote delen van het landschap waren niet in gebruik (woeste gronden). De hooilanden waren omzoomd met doornige hakhoutsingels om vraat door huisvee tegen te gaan.

Zoals zichtbaar op de uitsnede van de historische topografische kaart is het erf geen historische bouwplaats want op de kaart van eind 20^e eeuw ontbreekt bebouwing in het plangebied.

Uitsnede van de historische topografische kaart anno 1900 (links) en 2016 (rechts). Het plangebied wordt met de cirkel aangeduid.

Het huidige landschap lijkt slechts qua wegen- en nederzettingspatroon enigszins op het oude, karakteristieke kampenlandschap, maar veel agrarische percelen zijn aaneen getrokken, kavelgrensbeplanting is gerooid, er zijn sloten gegraven en veel essen en steilranden zijn afgevlakt.

Kenmerkende landschapselementen in het kampenlandschap zijn verspreid liggende loofhoutbosjes en houtwallen. Tijdens de Herinrichting zijn er verspreid in het landschap verschillende gemengde loofhoutsingels aangeplant. De bosjes en singels hebben doorgaans een gemengde samenstelling, maar bij de oude bosjes en singels domineert zomereik. Op oude erven staan meestal enkel oude solitaire zomereiken of een erfbosje met zomereik. Op nattere plekken worden de erfbosjes gevormd door elzen en populieren. De oorspronkelijk aanwezige struweelranden langs essen en hoogstam fruitboomgaarden bij boerderijen zijn grotendeels verdwenen. Langs veel wegen in het kampenlandschap staan laanbomen, meestal zomereiken.

5. Erfinpassing en beleid

5.1 Algemeen

De gemeente Winterswijk beschikt over een Landschapsonwikkelingsplan (LOP-groots in een kleinschalig landschap).

5.2 Wat zegt het beleid?

Het plangebied ligt in deelgebied Meddo-Huppel (deelgebied 6, p. 128). Het plan geeft aan dat bijzondere aandacht dient uit te gaan naar het verbinden van resterende oude houtwallen en het versterken van de ecologische betekenis van esranden door de aanplant van structuurrijke beplanting.

6. Ruimtelijke analyse

6.1 Huidige erfbeplanting

Het huidige erf herbergt niet veel erfbeplanting. Aan de voorzijde van de bedrijfswoning staat een lage liguster scheerhaag en aan de achter zijde van de woning staan enkele laurierstruiken. Langs de westgrens van het perceel ligt een gemengde loofhoutsingel welke als hakhout beheerd wordt. Op onderstaande afbeelding wordt de huidige erfbeplanting weergegeven.

Aanwezige erfbeplanting in het plangebied.

6.2 Ruimtelijke kwaliteit van het huidige bouwblok

Het plangebied bestaat uit een bouwplaats van begin 20^e eeuw. Het erf bestaat uit een bedrijfswoning, direct gelegen aan de Waliëneweg en een stal op ca. 50 meter afstand achter de bedrijfswoning. De stal staat ca. 100 meter ten noorden van de school.

Het erf wordt aan de westzijde afgeschermd door een dichte loofhoutsingel. De camping, ten oosten van het plangebied, heeft in de periode dat er blad aan de bomen en struiken zit, geen zicht op het plangebied.

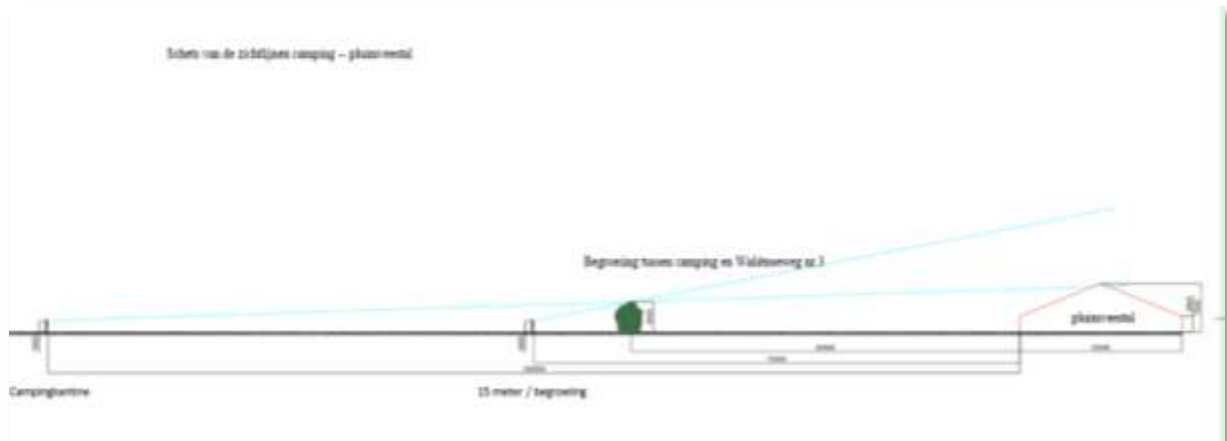
De burens aan de oostzijde kijken op het gehele perceel. Zicht op het plangebied, vanaf de Hupselseweg is er nauwelijks vanwege de afstand. De es ten noorden van het plangebied, is in de afgelopen decennia afgevlakt en als zodanig niet meer visueel herkenbaar in het landschap aanwezig. De laanbeplanting langs de Waliëneweg wordt ter plaatsen van het plangebied onderbroken en bestaat uit slechts een enkele rij laanbomen (i.p.v. een dubbele rij). Het plangebied bezit geen bijzondere ruimtelijke kwaliteiten die gerespecteerd dienen te worden.

Ruimtelijke analyse van het erf en de directe omgeving.

In onderstaande documenten wordt het zicht vanaf de camping op het plangebied schematisch weergegeven.

Zichtbaarheid van de nieuwe stal vanaf de minicamping. Zichtlijn op ooghoogte.

6.3 Draagvlak in de buurt

Uit gesprekken met beide burens is naar voren gekomen dat de campingeigenaar liever geen stal heeft en deze in ieder geval niet wil zien. De burens aan de oostzijde willen graag zicht houden naar het westen en hebben liever niet dat het zicht volledig wordt weggenomen door een houtsingel langs de oostgrens van het plangebied. Naar aanleiding van overleg met de burens is het eerste ontwerp fors aangepast. Zo is de stal minder lang geworden.

7. De visie

7.1 Uitgangspunten

Het nieuwe erfontwerp is tot stand gekomen op basis van een ruimtelijke analyse waarbij gekeken is naar de aanwezige erfbeplanting, de functies van het erf, de nieuwe wenselijke ontwikkelingen, het omringende landschap en streekeigen- karakteristieke beplanting. Bij de ontwikkeling van het erfbeplantingsplan zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Zichtbaarheid bebouwing

Agrarische bebouwing mag zichtbaar zijn in het agrarisch cultuurlandschap. Het uitgangspunt is niet om alle bebouwing achter een 'groene muur' te plaatsen. Lelijke objecten worden bij voorkeur wel achter 'groen' geplaatst.

Inheems plantmateriaal

Het gebruik van uitheems plantmateriaal, zoals heesters en struiken in een siertuin is acceptabel mits het aanzien van het erf daardoor niet bepaald wordt. Uitheems plantmateriaal elders op het erf wordt verwijderd en vervangen voor inheems plantmateriaal.

Streekeigen beplantingsvormen

Als plantmateriaal voor nieuwe beplanting wordt streekeigen beplanting gebuikt en benut als streekeigen beplantingsvorm. Beplantingsvormen zijn het resultaat van actief beheer, zoals hakhout, knotten, hoogstamfruitboombeheer, scheerhagen etc.

Landschap

Het plangebied ligt in een vrij grootschalig en open deel van het Winterswijkse buitengebied. Beplanting treffen we aan op erven en verspreid in het gebied langs kavelgrenzen en grote- en kleine bosjes. De ecotopen struweel en zoom ontbreken nagenoeg volledig in het cultuurlandschap. Beide ecotopen hebben specifieke waarden voor insecten, kleine zoogdieren en vogels. Ook al zijn zoomvegetaties wellicht minder goed zichtbaar in het landschap, ze zijn niet minder waardevol.

Zichtbaarheid es

Noordelijk van het plangebied ligt een es. Deze was niet bijzonder hoog en is vermoedelijk in de loop der tijd afgevlakt. De es heeft geen esrand (steilrand) en is niet als zodanig herkenbaar vanaf de Waliëneweg.

7.2 Bouwstenen voor het ontwerp

Naar aanleiding van de ruimtelijke analyse worden de volgende aandachtspunten vastgesteld die de bouwstenen vormen voor de visie.

- Het zicht op de nieuwe stal vanaf de Waliëneweg, rijdend in westelijke richting, wordt weggenomen door aanwezige bebouwing. Door het aanbrengen van beplanting langs de oostgrens wordt het zicht van de burens in westelijke richting verminderd.
- Door de bestaande singel aan de westzijde te versterken, wordt het zicht vanaf de minicamping op het erf verminderd.

7.3 Het ontwerp

Op onderstaande afbeelding wordt de landschappelijke inpassing van het nieuwe erf weergegeven.

De landschappelijke inpassing bestaat uit de aanplant van de volgende elementen

- Aanplant struweelrand langs de oost- en zuidrand van de stal
- Aanleg van een hakhoutsingel langs de westgrens van het perceel
- De aanplant van zomereiken laanbomen langs de Waliënseweg
- De ontwikkeling van een zoomvegetatie (10 m1 breed) langs de noordrand van het plangebied

Op onderstaande afbeelding wordt de landschappelijke inpassing van het wenselijke nieuwe erf verbeeld.

Inrichtingsplan voor het nieuwe erf.

8. Inrichting en beheer

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op beheer- en inrichtingsmaatregelen die genomen moeten worden om het erfinpassingsplan in de praktijk ten uitvoering te brengen.

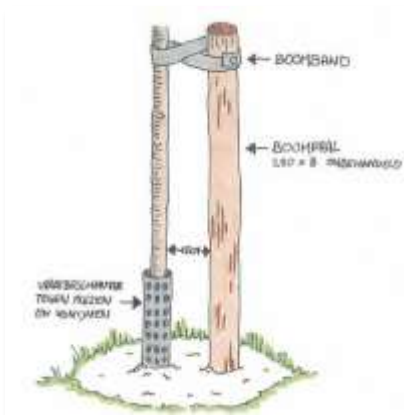
8.1 Inrichtingsmaatregelen

Aanplant solitaire bomen

Er worden drie solitaire zomereiken ten noorden van de Waliëneweg geplant. Als plantmateriaal worden als speciaal als laanboom gekweekte bomen gebruikt met een minimale stamomtrek van 14-16 cm op 1,5 meter hoogte. Het aanplanten van een boom kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest.

Specifieke plantinstructie

1. Voor het aanplanten is een ruim plantgat noodzakelijk waarin de wortels zich wijd kunnen uitspreiden. Het plantgat dient daarom ongeveer een afmeting te hebben van 70x70x70 cm groot. Spit na het graven de bodem van het plantgat los.
2. Plaats daarna een boompaal van onbehandeld hout naast de boom (maat 250 cm lengte bij 8 cm doorsnede), op ongeveer 15 cm van de boom, aan de kant van de heersende windrichting (dit is meestal het zuidwesten). Bevestig de jonge boom met een brede band aan de boompaal.
3. U kunt nu het plantgat weer dichtgooien. Pas indien nodig bodemverbetering toe door bijvoorbeeld bomenzand te mengen met de grond uit het plantgat.
4. Plaats bij een bomengroep de bomen ruim uit elkaar, de minimale plantafstand is 6 meter. Een volwassen boom kan al snel een kroon ontwikkelen van 10 meter breed.

Boom met boompaal.

Struweelhaag

Struweelhagen komen in heel Gelderland voor en er zijn vele lokale varianten. Een struweelhaag wordt minder frequent gesnoeid of afgezet dan een scheerhaag en kan daardoor breder uitgroeien. Soms is er sprake van speciale beheervormen zoals vlechthekken. Struweelhagen vormen een belangrijk leefgebied voor aan struwelen en zomen gebonden flora en fauna.

De struweelhaag wordt minimaal 3 meter breed en bestaat uit twee rijen bosplantsoen met een plantverband van 1,5 x 1,5 m¹. (Deze haag kan uitgroeien tot een haag van ca. 5 meter breed, afhankelijk van de mate van onderhoud). Bepanting wordt in voldoende groot plantgat geplant. Ter bescherming van de bepantingstrook wordt een smalle greppel tussen agrarisch cultuurland en de struweelhaag aangebracht, of de bepantingstrook wordt uitgerasterd. De struweelhaag bestaat uit een gelijk gemengd plantsoen met struikvormers met veldesdoorn, sleedoorn, berk, boswilg, meidoorn, hazelaar, lijsterbes, Gelderse roos, hondsroos, vuilboom en liguster. De struweelhaag wordt ca. 85 meter lang. Er worden in totaal 115 stuks plantsoen geplant.

Houtsingel

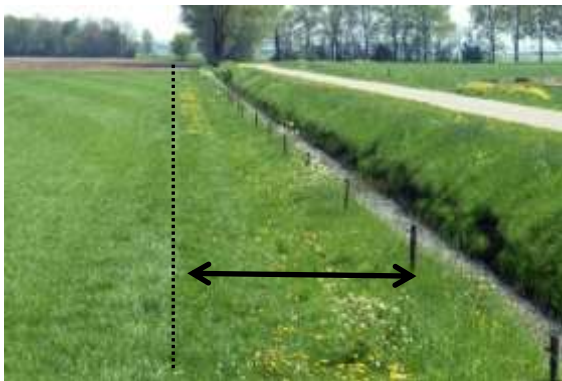
Langs de volledige westgrens van het perceel wordt een 7-10 meter brede loofhoutsingel aangelegd. De singel bestaat uit drie rijen bosplantsoen welke in een plantverband van 1,5x 1,5 meter worden geplant. De nieuwe beplanting wordt minstens 1,5 meter uit de erfrens geplant.

De houtsingel bestaat uit een gemengd opstand met boom- en struikvormers als boswilg, zomereik, berk, gewone esdoorn, zoete kers, sleedoorn, wilde liguster, hazelaar, lijsterbes, Gelderse roos, vuilboom (allen gelijk gemengd). De struweelvormers worden aan de buitenzijde van de singel geplant (niet direct naast de bestaande singel). De minimale maat van het plantsoen bedraagt 60-80cm en het plantsoen wordt in een voldoende groot plantgat geplant.

De houtsingel wordt 175 lang met een kroonoppervlakte van 875-1775 m², afhankelijk van het fase van uitlopen van de beplanting na uitgevoerd (hakhout)beheer . In totaal worden zo'n 350 stuks plantsoen aangeplant (233 boomvormers, de overige beplanting als struweelvormers)

Weidezoom

Aan de noordzijde van het perceel wordt een weidezoom met een breedte van 5 meter ontwikkeld (totale oppervlakte van de zoom is 500m²). Deze zoom bestaat uit grasland dat periodiek gemaaid wordt.

Voorbeeld van een weidezoom tussen bermsloot en weide (links).

8.2 Beheer

Solitaire bomen

Geen beheer; mogelijk opkronen indien laaghangende takken hinder veroorzaken aan landbouwvoertuigen.

Struweelhaag

De struweelhaag wordt periodiek afgezet; gemiddeld om de 10-15 jaar. Daarbij wordt de beplanting 15-20 cm boven de grond afgezaagd waarna de beplanting weer zal uitlopen. Tak- en tophout van een struweelhaag uit het element afvoeren. Boomvormers die in het element opslaan mogen verwijderd worden. Indien overhangende takken hinder veroorzaken aan landbouwvoertuigen, dan mogen deze takken gesnoeid worden of wordt de zijkant van de struweelhaag geschoren.

Voorbeeld van een struweelhaag met geschoren zijkant (Etten, Tappenweg juli 2013)

Houtsingel

De houtsingel wordt als hakhout beheerd en periodiek afgezet, gemiddeld om de 10-15 jaar. Daarbij wordt de beplanting 15-20 cm boven de grond afgezaagd waarna de beplanting weer zal uitlopen. Enkele fraaie bomen, bij voorkeur zomereiken, worden gespaard bij het hakhoutbeheer zodat deze kunnen uitgroeien tot overstaanders. Tak- en tophout wordt afgevoerd. Indien het versnipperd wordt, worden de snippers niet in bulten in het element gedumpt.

Weidezoom

Jaarlijks wordt 50% van de weidezoom éénmalig gemaaid in de zomer waarbij het maaisel wordt afgevoerd (hooilandbeheer). De zoom wordt niet bemest en niet bespoten met herbiciden. De zoom wordt niet begraasd. Het te maaien deel wisselt jaarlijks waardoor 50% van de vegetatie ongemaaid blijft.

Bronnen:

- Landschapsontwikkelingsplan Winterswijk.
- www.Landschapsbeheergelderland.nl